

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

תוכן עניינים

- א. מושהן כמין כי ומותר השמן נאכל לכהנים.....2
- ב. מתנדב אדם מנחת נסכים בכל יום.....3
- ג. פירשתי מנחה וקבעתי בכלי אחד של עשרונים ואיני יודע מה פירשתי
יביא מנחה של ששים עשרונים ... פירשתי ואיני יודע מה פירשתי ואיני יודע מה פירשתי
פירשתי ואיני יודע כמה פירשתי יביא חמש מנחות של ששים עשרונים שהן
שלש מאות 3
- ד. אסור להכניס חולין לעזרה.....4
- ה. שירים שחסרו בין קמיצה להקטרה אין מקטיר קומץ עליהן.....5
- ו. וכל שהוא ממנו לאישים הרי הוא בכל תקטירו.....6
- ז. לריח ניחוח אי אתה מעלה אבל אתה מעלה לשום עצים.....7
- ח. אפי' מנחה של ס' עשרון נותן לה ס' לוג.....8
- ט. קמץ והביא גדול יצא.....9
- י. הרי עלי עצים לא יפחות משני גזירין.....9
- יא. חמשה קמצים הם האומר עלי לבונה לא יפחות מקומץ המנדב מנחה
יביא עמה קומץ לבונה המעלה את הקומץ בחוץ הייב שני בזיכין טעונין שני קמצים
11
- יב. הרי עלי זהב לא יפחות מדינר זהב כסף לא יפחות מדינר כסף נחשת
לא יפחות ממעה כסף פירשתי ואיני יודע מה פירשתי יהא מביא עד שיאמר לא
לכך נתכוונתי12
- יג. הרי עלי למזבח יביא לבונה שאין לך דבר שקרב לגבי מזבח אלא
לבונה פירשתי ואיני יודע מה פירשתי יביא מכל דבר שקרב למזבח.....12

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

דף קו.

א. מושחן כמין כי זמותר השמן נאכל לכהנים

כבר התבאר לעיל דף עה. שמנחת מאפה תנור רקיקין – העשרון או העשרונים סולת שנתחייב, לשן בפושרין.

ואופה מכל עשרון עשר רקיקין דקין. ואחר שנאפו¹ מושח פני כל רקיק ורקיק כמין כי יונית² [כזה X], והשמן הנשאר מהלוגין שהביא כפי חיובו כנזכר,

¹ ברמב"ם שם כתב "ויראה לי שאחר אפיה מושח אותם" ועיין או"ש שכתב הנה בתודה ובנזירות כתב לעיל שאחר אפיה מושח אותם, בנזירות פ"ה, ובתודה לעיל פ"מ, משום שהן נעשין בחוץ, אבל מנחות שמעשיהן בפנים במקום זריזים ובזריזים סד"א דמושח קודם אפיה, דלא חייש לחמוץ, לכן הקדים זה להלכה הסמוכה ומושחן וחוזר ומושחן כו' דמשום לאחר אפיה מושח אותן, ולא שייך חמוץ, דכבר אמרו בפרק כל שעה (פסחים ל"ו ע"א) דמי פירות עם מים ממהרים להחמיץ ויאפה מיד יעו"ש

² כ"כ בתפארת ישראל בחומר בקודש והוא ברמב"ם שלפנינו (פ"א מכלי המקדש מובא לציור כ"י האות היונית הכ"ב – X. [אשר שמה באמת "כי"].) וכן ברש"י שלפנינו (דפוס וילנא) במס' כריתות, וכן כתב בפירוש במוסף הערוך ערך כי, "אות יונית שנים ועשרים בסדר האותיות, וצורתה שני קוים באלכסון בוקעים אחד לאחד בתווך". ובעקבותיו דרך התפארת ישראל (זבחים פ"י אות ל"ז, וכלים הנז"ל) שכן הוא העיקר, וסותר את שאר הפירושים אולם בתוס' כאן כתבו צייר בקונט' כמין מ"ה, ובפירושי חומש פ"י גימל, ויש מפרשים כמין נון או כמין כ, ובערוך פירש דתניא בכריתות 'המלכים מושחין כמין נזר והכהנים כמין כי יונית פירוש יצק שמן על ראש [נאהרן] ויורד אילך ואילך כמין שני מרגליות וזהו צורתו'. [בדפוסים שלפנינו אין שום צורה בתוס' אבל בתפא"י הביא שהכוונה לצורה זו A [שהיא האות היונית הי"א (למבדה) בהרמב"ם דפוס פרנקל מובא ציור ה"כי" כמין כף כפופה הפוכה (מימין לשמאל).] ובילקוט שינויי נוסחאות מובא מכת"י בעין חצי אליפסה כזה – C. ומביאין שם. דאף בשאר הראשונים לא מצאנו כלל צורת X. ובאמת בכת"י הערוך יש צורות C או II באופנים שונים. ומע"ז אף מובא בשאר הראשונים. ואף ברש"י כריתות הנ"ל הופיע בכת"י ובדפו"י מעין צורה כזו – Ω ומדפיסי וילנא הם ש"תקנו" בדברי רש"י ע"פ דברי מוסף הערוך הנ"ל. ולא שתו את ליבם שאינו מתאים כלל עם פירש"י. ובברטנורה (מנחות פ"ו מ"ג) מפרש "כמין כי יונית – שהיא כמין מ' שלנו. כהפרשת גודל [של שמאל] מן האצבע". וכשיטה זו מצאנו בעוד ראשונים. וכגון רש"י (כת"י מנחות עד ב, ומובא בתוס' שם עה א) שצייר כמין מ"ה. וכן דעת רבינו גרשום (מנחות והוריות) המצייר כמין מ, התוס' יום טוב (מנחות. וכלים) מבאר שהכוונה לאות היונית העשרים (איפסילון) שבאותיות הקטנות צורתה כזה – ט. אבל במס' כלים כתב הברטנורה "כמין כי יונית שהיא כ' הפוכה שלנו". התוס' יום טוב מניה ומעיר שאין הכוונה לכף פשוטה, אלא לכף כפופה (וכן מוכח מהמשך דברי הרע"ב שכתב "שימושך הקנים מג' צדדים"). ומבאר התויו"ש דכנראה הכוונה לאות המ"ן היונית (פי) שצורתה – II והוא כעין כף הפוכה [דהרי אין שום אות הדומה לכף כפופה].

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת מנחות

נאכל להכהנים אחר הקטרת הקמיצה, ולרמב"ם³ כשמושה הרקיקין, מושה וחוזר ומושה כל פני הרקיקין, עד שיבלע בהן כל הלוג שמן⁴.

ופותת הרקיקין כולן לפתיתי כזית, ונותן לבונתה עליה, ונותנה לכהן והכהן מוליכה אצל המזבח ומגישה כשם שהתבאר במנחת סולת.

ב. מתנדב אדם מנחת נסכים בכל יום

כבר התבאר במסכת זבחים דף פד. ולעיל דף קד: שמתנדב אדם⁵ או נודר מנחה ממנחת נסכים לבדה מאי זה מין משלשה מיני מנחות נסכים⁶, ומתנדב או נודר יין בפני עצמו.

ג. פירשתי מנחה וקבעתי בכלי אחד של עשרונים ואיני יודע

מה פירשתי יביא מנחה של ששים עשרונים ... פירשתי

ואיני יודע מה פירשתי ואי זו מהן פירשתי ואיני יודע כמה

פירשתי יביא חמש מנחות של ששים עשרונים שהן

שלש מאות

עוד התבאר לעיל דף קד: שאם פירש נדרו ושכח כמה עשרון פירש, יביא ששים עשרון בכלי אחד, ומתנה ואומר כמה שפירשתי יהיו לנדרי והשאר יהא נדבה⁷.

³ שם הלכה ט ועיין בלח"מ ובהר המוריה שם.

⁴ ועיין תורת הקדשים לב. או כ דבמנחת כהן משיח שמרובה בשמן שיש בו ג' לוגין לעשרון סולת ואי אפשר שיבלע כל השמן בתוך הפתיתים נותן מותר השמן על גבי האישים לבו"ע.

⁵ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק יד הלכה א

⁶ בפ"ב ביאר נסכי איל ונסכי כבש ונסכי פר והיינו הג'. לח"מ שם

⁷ פירש"י יביא ס' עשרונים דבטפי מהכי ליכא לספוקי (דאין מנחה יתירה על ס' עשרונים) דאי בציר מהכי נדר לא איכפת לן דמתנה ואומר כמה שפירשתי יהיו לנדרי והשאר יהא נדבה עכ"ל. וכתב רבינו בכלי אחד כן פירש"י ומוכרח הוא. כס"מ שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

שכח כמה עשרון פירש ובאי זה מין קבעו, הרי זה שלוש מאות עשרון⁸ ששים עשרון מכל מין ומין מחמשתן, ומתנה ואומר כמה שפירשתי יהיו לנדרתי והשאר יהא נדבה.

אמר נדרתי⁹ מנחת עשרונים ונפל לי ספק כמה עשרונים נדרתי וגם נפל לי ספק אם בכלי אחד או בשני כלים או בשלשה או בארבעה או יותר ולא ידעתי מנין הכלים, הרי זה מביא מאחד ועד ששים בששים כלים¹⁰.

כיצד מביא עשרון אחד בכלי ראשון ושני עשרונים בכלי שני ושלשה עשרונים בשלישי עד שיהיו עד ששים עשרון בכלי האחרון¹¹, ואם שכח אף באי זה מין קבע¹² מביא על סדר זה ששים כלים מכל מין ונמצא מביא מכל מין אלף ושמנה מאות ושלשים עשרון.

ד. אסור להכניס חולין לעזרה

כל החולין¹³ אסור להכניסן לעזרה אפילו בשר שחוטא או פירות ופת אם עבר והכניסן מותרין באכילה כשהיו, ודברים אלו כולן דברי קבלה הן.

⁸ בכס"מ הביא דין זה מהמשנה אולם עיין בלח"מ ובהר המוריה שדין זה יצא לרבינו מלהלוך דף קו פירשתי ואיני יודע ואיזו מהן פירשתי ואיני יודע כמה מהן פירשתי (ובהר המוריה כתב לפענ"ד כצ"ל פירשתי ואיני יודע כמה פירשתי ואיזו מהן פירשתי ואיני יודע מה פירשתי וכו' שוב ראיתי שהבי"ח הגיה שכצ"ל פירשתי ואיני יודע איזו מהן פירשתי וכו' והכל הולך אל מקום אחד) יביא חמש מנחות של ששים עשרונים שהן שלש מאות דברי חכמים.

⁹ רמב"ם שם הלכה ח' ובהא מודו רבנן לרבי אבל אם לא יביא אלא ששים בכלי אחד אינו יוצא ודאי לרבנן דאולי נדר ששים בששים כלים ואינו יוצא כשהביאן בכלי אחד דאם אמר להביא בשני כלים והביא בכלי אחד פסול ואם כן שפיר פסק רבינו ז"ל כרבנן. לח"מ שם הלכה ז'

¹¹ דאז נפיק דאם הוא נדר ששים עשרונים בששים כלים הרי יוצא דהרי מביא ששים כלים ואף על גב דיש בכל אחד יותר מעשרון אחד אין בכך כלום דהמותר נדבה.

¹² הם דברי הברייתא שאמרו שם פירשתי ואיני יודע מה פירשתי ואיזו מהן פירשתי ואיני יודע כמה פירשתי יביא חמש מנחות של ששים עשרונים ואינו כמו שסבר הרב בכ"מ ז"ל שהם דברי המשנה דאמרה יביא ס' עשרון ופירוש מתני' הוי מחמשתן דאין פירוש מתני' אלא ס' עשרון לבד בכלי אחד דמתני' איירי ביודע איזו היא המנחה שקבע אלא דברי הברייתא הם ועם זה באו דברי רבינו ז"ל על נכון.

¹³ רמב"ם הלכות שחיטה פרק ב הלכה ג'

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

וי"א¹⁴ שאין מכניסין חולין לעזרה דוקא כשעושה בהן מעשה דדומה להקרבה¹⁵ כגון בבכורים שעושה תנופה והנחה בצד המזבח אבל אם אין עושה שום מעשה אין אסור. אבל קדשי בדק הבית מותר לכו"ע להכניסו לעזרה¹⁶.

ה. שירים שחסרו בין קמיצה להקטרה אין מקטיר קומץ עליהן

כבר התבאר לעיל דף ת: שאם קמץ את המנחה¹⁷ ואחר כך נטמאו שיריה כולן, או נשרפו, או יצאו חוץ לעזרה או אברו, לא יקטיר הקומץ ואם הקטיר הורצה¹⁸ בנטמאו או יצאו חוץ לעזרה.

אבל אם נשרפו¹⁹ שירי מנחה או אברו בין קמיצה להקטרה י"א שאף בדיעבד לא הורצה, בהקטרה ויש מכשירים²⁰.

¹⁴ דעת תוס ורוב הראשונים בב"ב פא: דדוקא כשעושה בהן מעשה דדומה להקרבה כגון בבכורים שעושה תנופה והנחה בצד המזבח אבל אם אין עושה שום מעשה אין אסור והאיסור הוה עיין ברשב"ם שם ובתוס' הרא"ש בשמ"ק שם אינו אלא מדרבנן.

¹⁵ אך באיזה חולין הוא האיסור בזה נחלקו הראשונים ז"ל. והנה מפשט דברי רבינו נראה דכל דבר שהוא חולין אסור להכניס בעזרה אף שהוא דבר שאין דוגמתו קרב לגבי המזבח אך הרשב"א ז"ל בהדושו כתב שלא נראו לו דברי רבינו אא"כ דעתו לומר לחם כלחמי תודה או פירות כפירות בכורים ע"כ. מל"מ שם ועיי"ש באריכות

¹⁶ כדאשכחן במס' מדות גפן של זהב היתה בעזרה וכל מי שמתנדב גרגיר של זהב תולה בה ודעת הרשב"ם שם שיקדישם לדמי קרבן. ובתוס' כתבו שיכול גם להקדישם לדמי נסכים.

¹⁷ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק יא הלכה ב

¹⁸ הקשו עליו ששם פרק א הלכה לא פסק שבזבחים שנשאר פחות מכזית לא יזרוק, ואם זרק לא הורצה, נפסל הבשר קודם זריקה, או שיצא חוץ לעזרה לא יזרוק הדם, ואם זרק הורצה. וכאן כתב קמץ את המנחה ואח"כ נטמאו שיריה כולן או נשרפו או יצאו חוץ לעזרה או אברו לא יקטיר הקומץ ואם הקטיר הורצה, עכ"ל, ובפסחים (ע"ת, א) מבואר להדיא דזבחים ומנחות שוים הם, וא"כ איך פסק כאן דלא הורצה ובשם פסק דהורצה. ובהר המוריה כאן כתב נ"ל דהא דכתב רבינו אם הקטיר הורצה לא קאי זה על אבוד ושרוף ועי' לעיל פ"א הל"א בהר המוריה שם דדוקא באיתנהו להבשר בעולם אם זרק הורצה משא"כ בחסר וליתיה.

¹⁹ לקוטי הלכות יב: בתורת הקדשים א

²⁰ לח"מ שם פרק א הלכה לד ועיין ערוך השולחן העתיד הלכות פסולי המוקדשין סימן קכה סעיף יג שכתב ונלע"ד בשנדקדק, דבשלמא בזבחים כתיב: ועשית עולותיך הבשר והדם אם אין בשר אין דם כמבואר שם, אבל במנחות מנ"ל. אך באמת חמירא מנחות מזבחים, דזבחים כשנשתייר קצת בשר מותר באכילה, ובמנחות קי"ל דשיריים שחסרו בין קמיצה להקטרה אף שמקטיר הקומץ מ"מ השיריים אסורים באכילה כמבואר במנחות (ט, ב) וכ"כ הרמב"ם שם, ויליף שם בגמ' מקרא ע"ש. ובשיריים שחסרו בין קמיצה להקטרה פליגי ר"י ור"ל שם, דר"ל אוסר להקטיר הקומץ ויליף לה מדכתיב: והקטיר הכהן מן המנחה את אזכרתה המנחה עד דאיתא לכולי מנחה, ור"י דריש: מן המנחה שהיתה כבר אף שעיתה חסירה ע"ש, ולפ"ז יש להקשות דא"כ אפילו חסירה כולה דאטו כתיב בקרא שישראל מעט עתה הא כתיב מן המנחה שהיתה כבר אף על פי

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

נשאר מעט מן השירים בכשרותן, יקטיר הקומץ, ואותן השירים שנשארו אסורין באכילה.

ובמנחת ציבור אם נטמאו השירים או נפסלו לאחר קמיצה, אפילו בפסול יוצא מותר להקטיר את הקומץ לכתחילה. אך אם נשרף או נאבד, אין להקטיר.

דף קו:

ו. וכל שהוא ממנו לאישים הרי הוא בכל תקטירו

כבר התבאר במסכת יומא דף מז: וזבחים עו: שאסור²¹ להקטיר על המזבח דבר מכל דברים שאינן ראויין להקטרה²², כגון בשר הטאות ואשמות, ושירי מנחות וכיוצא בהן²³, מפי השמועה למדו שכל דבר שמקצתו לאישים הרי שאריתו בכל תקטירו²⁴.

שעתה אינה, אלא וודאי דהאמת כן הוא, ומ"מ לעניין להקטיר לכתחלה ילפינן מזבחים דלא יקטיר, אמנם בדיעבד פשיטא דהורצה (כנ"ל בדעת הרמב"ם).

²¹ רמב"ם הלכות איסורי מזבח פרק ה הלכה ה

²² והיא פלוגתא מנחות נח ע"א חד אמר דוקא כל שממנו לאישים וחטאת העוף ולוג של מצורע אינו ממנו לאישים, ורבי עקיבא סובר כל הנקרא שמו קרבן, והלכה כרבי עקיבא מחבירו

²³ אבל ע"ג הכבש לאו בכלל זה דדווקא שאור ודבש איתרבאי כבש כמזבח ולא למידי אהרינא ועיין מנחות נ"ז ב' ומש"כ התוס' שם נ"ח א' בד"ה ור"י וכו' עיין בזבחים שם בד"ה ורבנן וכו' מה שיישבו זה יעו"ש היטיב. הר המוריה שם, וכן מנ"ח ק"ז אות י

מפי השמועה וכו'. עיין יומא מ"ז ב' יבמות ק' א' סוטה כ"ג א' זבחים ע"ו ב' מנחות נ"ח א' תו"כ ויקרא פ"ג פרשה י"ב יעו"ש היטיב.

²⁴ והנה כאן לא כתב רבינו דלוקה וכתב מרן בהלכה ג' בד"ה וכתב הראב"ד וכו' וז"ל ואפ"ל שס"ל לרבינו שעיקר הלאו למקטיר שאור ודבש עם חלק מהקרבן שאינו ראוי להקטרה ולקי עליו ומדלא כתב אשה ממנו דרשינן דה"ה להקטיר דבר שממנו לאישים בלא שאור ודבש לדרשא בעלמא אבל לא ללקות עליו כיון דעיקר קרא לאו להכי אתא עכ"ל ויש לעיין דהא במנחות נ"ז ב' בפלוגתא דר"י ור"א איתא דר"י ס"ל חייב ור"א סבר פטור ועל כרחק לא פליגי רק בכבש אבל במזבח לכו"ע חייב ואין לומר דהתם מיירי בשאור ודבש זה ליתא דהא טעמא דר"א אותם הוא דבש כמזבח אבל לא במידי אהרינא יעו"ש אלמא דפליגי לענין מעלה דברים אלו בלא שאור ודבש לכן נ"ל דהך סוגיא מפרש רבינו דמיירי במעלה הנך דברים עם שאור ודבש ושאר ודבש מעלה אותם לשם עצים ובהכי פליגי ר"א ור"י ובהא הלכה כר"י וחייב וכמו שפסק רבינו בהלכה ד' ובמעלה שאור ודבש עצמם לשם קרבן בהא כו"ע מודו דבש כמזבח ובמעלה דברים אלו לחוד בלא שאור ודבש לכו"ע אין כבש כמזבח ונמצא פסק רבינו עולה יפה לפי סוגיית הש"ס ובהכי מתורין נמי דהלכה כר"י לגבי ר"א תלמידו ודוק היטיב כי נכון הוא בעזר ה'.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

ז. לריח ניחוח אי אתה מעלה אבל אתה מעלה לשום עצים

כבר התבאר שם עז: ששאור²⁵ ודבש אסורין לגבי המזבח²⁶ והמקטיר מהם הן על המזבח, והן על הכבש²⁷ לוקה שנאמר (ויקרא יב פסוק יא) **כִּי כָּל שָׂאֵר וְכָל דְּבֶשׂ לֹא תִקְטְרוּ מִמֶּנּוּ אִשָּׁה לָהּ.**

כיצד המעלה²⁸ מבשר הטאת ואשם או מבשר קדשים קלים או משיירי המנחות או ממותר העומר או מחטאת העוף או מלחם הפנים ושתי הלחם²⁹ או מלוג שמן של מצורע המעלה כזית מאחת מאלו³⁰ בחמץ או בדבש בין למזבח בין לכבש לוקה אף ע"פ שאין כל אלו ראויין להקטרה הואיל והן קרויין קרבן³¹ חייב עליהן שנאמר (שם פסוק יב) **קָרְבָּן רֵאשִׁית תִּקְרְבוּ אֹתָם לָהּ וְאֵל הַמִּזְבֵּחַ לֹא יֵעָלוּ לְרִיחַ נִיחֹחַ.**

²⁵ וחמץ נוקשה תלוי בשימות לגבי חמץ בפסח יש שימות דסבירא להו דאסור מן התורה, ויש סוברים דלא הוה רק דרבנן, עיין טור או"ח סי' תמ"ב. ועיין באחרונים דתרי נוקשה יש, אותם הנחשבים במשנה פסחים מ"ב ע"א סוברים דהם מדרבנן, ומי פירות עם מים מודים דהוי דאורייתא, ועיין מקור חיים סי' תס"ב (ביאורים סק"א) ואבן העזר סי' תמ"ב. ולענין שאור, האחרונים האריכו בזה מאד. ועיין בצ"ח (שם ד"ה ודע) שכתב דדעת האחרונים ברמב"ם דאינו אלא דרבנן, ומדברי הרמב"ם כאן פ"ה הי"ג שכתב דאם הכסיו פניו אינו חייב, משמע דאסור מן התורה. ועיין מנחות (נ"ג ע"א) בענינים אלו, ואי אסור מדאורייתא בפסח הוי ליה חמץ גם כן לענין לאו זה, ואף דשם יש פסוק לרבות נוקשה, מ"מ כאן נמי, ועיין תוס' פסחים מ"ג ע"א ד"ה מאן תנא מנ"ח שם אות א ומצוה יב אות ד

²⁶ רמב"ם איסורי המזבח פ"ה ה"א מנחת חינוך מצוה קיז אות ב

²⁷ דאיתרבי כבש כמזבח ללאו זה ועיין מנחות נ"ז ע"ב ונ"ח ע"א, (מנ"ח שם)

²⁸ שם ה"ג ד

²⁹ ולכאורה קשה למה גם כן שתי הלחם, הלא שתי הלחם הוי חמץ והוי בכלל הלאו דשאור. אך באמת כיון דמירי אפילו לשם עצים להדיא להכסף משנה או בסתם להלחם משנה (כדלעיל) דבשאור לבד לא מחייב רק עם קרבן, על כן נקט שתי הלחם דהוי גם כן בכלל קרבן לחייב אפילו לשם עצים. אך עדיין קשה בלשון הרמב"ם דכתב המעלה כזית מאחת מאלו בחמץ או דבש וכו', דבשתי הלחם למה לי לאקרובי עם שאור אחר כיון דהם עצמם חמץ ואיקרי קרבן חייב, ומה בהקריב שאור אחר עם קרבן חייב מכל שכן דחמץ של קרבן עצמו חייב. וצריך לומר דהרמב"ם אכולהו קאי חוץ משתי הלחם, ולא הוצרך לפרש דהוא דבר פשוט, אך עיקר הדין צריך להשמיענו דנקרא גם כן קרבן וחייב אף לשם עצים. וכן מה שכתב כזית מאחת מאלו, לא קאי על שתי הלחם, דהם חמץ וחייב על כל שהוא בפני עצמו כמו שנתבאר לעיל דעת הכסף משנה מנ"ח אות ז

³⁰ נראה אף שאין מן השאור והדבש כזית רק כזית בין הכל חייב. ולדעת הכסף משנה כבר כתבתי לעיל דעל ידי תערובות עובר בכזית והיתר מצטרף לאיסור, ובדברי הלחם משנה נסתפקתי עיין לעיל וכאן מבואר בדברי הרמב"ם להדיא דכזית בין הכל סגי דהיתר מצטרף לאיסור.

³¹ ועיין בראב"ד מה שהשיג עליו ובשו"ת רדב"ז ח"ה סי' פז (אלף תס) ביאר דברי הרמב"ם ואכמ"ל

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

אולם אינו חייב³² אלא עם מקטירן לשם קרבן, אבל אם העלה שאור או דבש בפני עצמן למזבח לשם עצים, פטור, שנאמר וְאֵל הַמִּזְבֵּחַ לֹא יֵעָלוּ לְרִיחַ נִיחַח לְרִיחַ נִיחַח אִי אַתָּה מַעֲלָה אֲבָל אַתָּה מַעֲלָה לְשֵׁם עֵצִים.

והמקריב בסתמא שלא פירש שהוא לשם עצים, י"א שהרי הוא כמקריב לשם קרבן³³. וי"א³⁴ שאינו חייב עד שאינו מקריב בפירוש לשם קרבן.

וכן חייב³⁵ אם הקטירם עם הקרבן, אפילו אם מעלה השאור או דבש בפירוש לשם עצים שמכיוון שמקריבם עם הקרבן לוקה. וי"א³⁶ שאם אמר בפירוש לשם עצים אף בהקריב עם קרבן פטור, ורק בסתם והקריב עם קרבן חייב.

אבל אם מקטירם ע"ג³⁷ הכבש אינם בכלל זה בכלל זה שדווקא הקטרת שאור ודבש התרבו שכבש כמזבח ולא לדברים אחרים.

ח. אפי' מנחה של ס' עשרון נותן לה ס' לוג

כבר התבאר לעיל דף פח. שכשמודדין הנסכים³⁸ או המנחות בין מנחת יחיד בין מנחת צבור השמן של נסכים מודדין אותו במדתו שבמקדש, ושמן של מנחות היחיד בלוג שבמקדש, כמנין העשרונות כך מנין הלוגין.

³² רמב"ם שם א-ג

³³ מנ"ח שם אות ז ובפרט כיון דקיבל עליו התראה הוי ליה כמפרש, כמבואר בכמה דוכתי (עיין סנהדרין עב ע"ב). והנה תחילת לשון הרמב"ם כאן ה"ג, המעלה שאור או דבש לשם עצים פטור, משמע אבל איסורא איכא, אך מהלימוד לריח ניחוח וכו' אבל אתה מעלה לשם עצים, נראה דלכתחילה מותר לשם עצים, (וכן נראה בזבחים ע"ו ע"א דמביא אשם ולוג ואומר וכו' ע"ש, אך אפשר משום תקוני גברא שם ע"ב) ואפשר מדרבנן אסור

³⁴ כן דייק במנ"ח שם בדעת הלחם משנה ה"ד ודיעה קמייתא הוי דעת הכס"מ ה"ג

³⁵ כס"מ שם

³⁶ לחם משנה שם ה"ד

³⁷ ועיין מנחות נ"ז ב' ומש"ב התוס' שם נ"ח א' בד"ה ור"י וכו' עיין בזבחים שם בד"ה ורבנן וכו' מה שיישבו זה יעו"ש היטיב. הר המוריה שם, וכן מנ"ח ק"ז אות י

מפי השמועה וכו'. עיין יומא מ"ז ב' יבמות ק' א' סוטה כ"ג א' זבחים ע"ו ב' מנחות נ"ח א' תו"כ ויקרא פי"ג פרשה י"ב יעו"ש היטיב.

³⁸ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ב הלכה ח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

ט. קטן והביא גדול יצא

הנודר גדול³⁹ והביא קטן לא יצא⁴⁰, קטן והביא גדול יצא, כיצד אמר הרי עלי עולה או שלמים כבש והביא איל, או שנדר עגל והביא שור, גדי והביא שעיר⁴¹ יצא.

י. הרי עלי עצים לא יפחות משני גזירין

כבר התבאר לעיל דף כ. שהאומר הרי עלי עצים, י"א⁴² שמביא דמי שני גזירי עצים ונותן לשופר וכהנים לוקחים בהם עצים ומקריבין לגבי מזבח, ואם אמר עצים אלו לא יפחות משני גזירים⁴³ עביין כמחוקות גודש⁴⁴ של סאה וארכן אמה, הרי עלי עין מביא גזר אחד ארכו אמה, וי"א שיכול

³⁹ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק מז הלכה א

⁴⁰ ואפילו הקטן שמן ושוה יותר מהדול לא יצא. תורת הקדשים קא: אות ל

⁴¹ ברמב"ם שם פ"א הי"ד בגירסת הכס"מ "שעיר עזים בן שתים, כל שנה שנייה הוא נקרא שעיר". וכתב יש לתמוה על זה דהא תנן פ"ק דפרה חטאות הצבור וכו' כשרים מיום שלשים והלאה וחטאות הצבור היינו שעירי ר"ח ושל מועדות וכתוב בהם שעיר עזים אלמא דשעיר עזים הוא בן שנה. וכן נראה מפירש"י פ' שלח לך דשעיר עזים הוא תוך שנה ובריש פרק ט"ז מהלכות אלו משמע דשעיר הוא נקרא שנה שניה שכתב אם אמר הרי עלי גדי והביא שעיר יצא וכתב עוד קבע בעזים ושכח יביא שעיר. ולכן נראה שיש להגיה בלשון רבינו ולגרוס שעיר עזים בן שנה שעיר בן שתים". אולם במל"מ שם הקשה "ועיין בהקדמת רבינו לקדשים שכתב דשעיר עזים הוא אחר שנה וכ"כ הרע"ב פ"ג דמנחות מ"ו אך בפ"ג דפרה מ"ד כתבו בהפך, ולפי גירסת מרן אני תמה שא"כ מצינו חילוק במוספין בין זה לזה שהרי יש מוסף שכתוב בו שעיר עזים ויש מוסף שכתוב בו שעיר וחילוק זה במוספין לא נמצא בשום מקום ורבינו בה' תמידין ומוספין לא נמנע מלכתוב שעיר עזים במקום שעיר ובת"כ בפרק חטאת יחיד מרבין כל שעירי הרגלים ושעירי ע"ז ושעיר נשיא שיהיו בני שנתן וכבר הביא רש"י ברייתא זו בפרק שני שעירי (דף ס"ה יע"ש)". וכן הקשה במעשה רקח שם דבתורת כהנים מרבין כל שעירי הרגלים ושעירי ע"ז ושעיר נשיא שיהיו בני שנתן וא"כ צ"ע בין לגירסת רבינו בין להגהת מרן ז"ל, ועיין הר המוריה שכתב והא דמצינו כמה פעמים במוספי מועדות בפרשת פינחס דכתיב שעיר סתמא ומ"מ הוא בן שנה י"ל דהתם דכתיב ושעיר חטאת ותיבת שעיר דבוק לתיבת חטאת וכל שעיר חטאת הוא בן שנה כדאיתא בת"כ שם משא"כ שעיר נפרד הוא הגדול. ובאמת לא נפק"מ בזה רק מי שנדר או התנדב שעיר ולא פירש חייב להביא בן שתי שנים אבל בכל הקרבנות שבתורה דכתיב שעיר כתוב בצידו שעיר עזים או שעיר חטאת. ובמש"כ מיושב קושיית המל"מ יעו"ש היטיב.

⁴² תורת הקדשים נא. אות ה ועיין משל"מ

⁴³ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק מז הלכה יג

⁴⁴ הר המוריה שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

לכתחילה להביא עצים גם אם לא אמר אלו, ואם רצה להביא דמי העצים יביא⁴⁵.

וכבר התבאר במסכת זבחים דף סב. שכל העצים⁴⁶ החדשים כשרים למערכה, ולא היו מביאין משל זית ולא משל גפן משום ישוב ארץ ישראל, ובאלו היו רגילין במורביות של תאנה של חרשים⁴⁷ שאינן ביישוב⁴⁸, ובשל אגוז ובשל עץ שמון, והגזרין שעשה משה אמה אורכן ואמה רחבן ועביין כמחק גודש⁴⁹ של סאה וכמותן עושין לדורות⁵⁰.

⁴⁵ כתב הר"י קורקוס ז"ל נראה שכתב בן ממ"ש במעילה פרק הנהגה (דף י"ט): איכא בינייהו עצים פירוש דלרבי הם כשאר קרבן מזבח ואין להם פדיון ולרבנן הם כקדשי בדק הבית ויש להם פדיון ומביא דמים במקומם. ובהקומץ רבה (דף כ"א): מה עצים משל צבור וכו' ואמרו יכול האומר הרי עלי וכו' יביא עצים מתוך ביתו ת"ל על העצים וגו' אשר על המזבח מה מזבח משל צבור אף עצים וכו' ומינה למתנדב עצים ג"כ שיכול ליתן דמיהם ולפ"ז יבואו העצים משל צבור באותם דמים שנותן אבל אם נתכוון להביא במעילה אין צורך להביא עצים כי מעות אלו פדיונן הם והתוס' ורש"י נראה שאינם מפרשים בן ההיא דמעילה עכ"ל. ועיין במל"מ שבתוספתא פ"ג דשקלים תניא האומר הרי עלי עצים מביא דמי שני גזירי עצים ונותן לשופר וכהנים לוקחים בהם עצים ומקריבין לגבי מזבח והתוס' בפרק הקומץ רבה (דף ק) ד"ה מלמד הביאו תוספתא זו יע"ש ודברי הר"י קורקוס שהביא מרן צריכים תלמוד. ודע דבפ"ו דשקלים תנן דאחד מן השופרות היה כתוב עליו עצים ופירש שם הרע"ב שמתנדב עצים למערכה נותן דמיהן לתוכו ע"כ, והכוונה היא אם רצה לתת דמים וכמ"ש רבינו. אך שם בפירוש המשנה כתב שכל מי שיתנדב דבר לקנות בו עצים למערכה ימיל אותו שם וכ"כ בחיבורו פ"ב מהל' שקלים דין ב' ולפי מ"ש כאן רבינו היה יכול לפרש מתני' דשקלים כפירוש הרע"ב ודוק

⁴⁶ רמב"ם הלכות איסורי מזבח פרק ז הלכה ג

⁴⁷ כס"מ שם

⁴⁸ ועיין להרב לח"מ והמל"מ ז"ל מה שפלפלו בסוגיא דתמיד ואין להאריך. מעשה רקח שם

⁴⁹ הר המוריה שם.

⁵⁰ והטעם דבעינן שלא יהיו יוצאים ממקום המערכה כלום כדאיתא בגמ' ובתו"כ ויקרא פ"ו פרשה ד' יעו"ש לפי שמקום המערכה של מזבח הנחשת שעשה משה היה אמה על אמה (ועיין במש"כ פ"ב מהל' בית הבחירה הי"ז) וא"כ לדורות שהיה מקום המערכה כ"ד על כ"ד מנלן דהגיזורים היו אמה על אמה ואולי אפ"ל על פי מאי דאיתא בתו"כ שם וז"ל יכול המתנדב עולה יהא מביא עצים ואישיה עמה ת"ל על העצים אשר על האש אשר על המזבח מה המזבח משל צבור אף אש ועצים משל צבור דברי ר"א בר' שמעון ר"א אומר מה מזבח שלא נשתמש בו הדיום אף עצים ואש שלא נשתמש בהן הדיום ד"א על העצים אשר על האש אשר על המזבח שלא יהיו הגיזרין יוצאין חוץ למערכה עכ"ל ממילא ללשונות הראשונים אין הטעם משום שלא יצא חוץ למערכה והנה אנן קי"ל כלשונות הראשונים כמבואר במנחות כ"ב א' וכמו שנתבאר למעלה פ"ה הי"ג ופ"ו ה"ב ממילא לית הלכתא דבעינן שלא יהיה יוצא חוץ ממקום המערכה והא דעשה מרע"ה אמה אורכן ואמה רוחבן לא מטעם זה עשה אלא מטעמא אחרינא והוה טעם ר' ירמיה שהצריך לאמה גדומה (לרש"י ז"ל) או אמה גדומה (להתוס' ז"ל) יעו"ש היטיב אבל לפ"ז יש לעיין למה לא כתב דבעינן אמה גדומה או אמה גדומה ואולי לפי שלא הוכרע בש"ס כמאן הלכתא כר' ירמיה או כרב יוסף לכן לא דבר מזה כלל אולם לדורות פסק להחמיר דבעינן שהיה אמה על אמה ויש לעיין בזה. ואולי כוונת רבינו כי כמו שעשה משה בן היו עושין לדורות שלאחריו כל זמן שמזבח הנחשת היה עומד. ומינה ה"ה בבית עולמים לא היו הגיזרין גדולים יותר ממקום המערכה וצ"ע בזה. אמנם עיין ירושלמי שקלים פ"ו ה"ד שם הוא מקור נאמן לדברי רבינו.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הַלְכַתָּא לְמִשְׁיַחַא בְּדַף הַיּוֹמִי

מסכת מנחות

יא. חמשה קמצים הם האומר עלי לבונה לא יפחות מקומץ התנדרב מנחה יביא עמה קומץ לבונה המעלה את הקומץ בחוץ חייב שני בזיכין טעונין שני קמצים

כבר התבאר לעיל דף יא: שכל המנחות⁵¹ הקריבות לגבי המזבח טעונות שמן ולבונה, לוג שמן לכל עשרון, וקומץ לבונה לכל מנחה, בין שהיתה עשרון אחד בין שהיתה ששים עשרונים די בקומץ אחד.

חיסר שמנה מלוג⁵² פסולה, חיסר לבונתה לאחר קמיצה בשעת הקטרה מקומץ בשירה⁵³, והוא שיהיו עליה שני קורטי לבונה, אבל קורט אחד פסולה שנאמר (ויקרא ו פסוק ח) וַיֵּאָתֶּר פֶּלֶא הַלְבָנָה. וי"א⁵⁴ שאפילו נחסר קודם הקמיצה כל שיהיו עליה שני קורטי לבונה, כשרה ובלבד שבעת הבאתה היה קומץ לבונה.

האומר הרי⁵⁵ עלי לבונה לא יפחות מקומץ⁵⁶, התנדרב קומץ⁵⁷ לבונה בפני עצמו, אם חסר כל שהוא אפילו לאחר קמיצה פסול.

וכן שני בזיכי לבונה שעם הלחם אם חסר אחד מהן כל שהוא פסולין, עד שיהיו שני קמצין מתחלה ועד סוף.

התנדרב קומץ⁵⁸ לבונה בפני עצמו, אם חסר כל שהוא פסול, וכן שני בזיכי לבונה שעם הלחם אם חסר אחד מהן כל שהוא פסולין, עד שיהיו שני קמצין מתחלה ועד סוף.

⁵¹ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק יב הלכה ז

⁵² רמב"ם שם הלכה ח

⁵³ רמב"ם שם

⁵⁴ כך דייק בזבח תודה שם ד"ה קמץ ותמה על הרמב"ם שהרי עיקר קביעות הוא על ידי הקומץ ואיך יכשר אם חסר אז.

⁵⁵ רמב"ם שם פרק מז הלכה יג

⁵⁶ כתבו התוס' בפרק בתרא דמנחות (דף ק"ו) ד"ה לא דבירושלמי דשקלים נחלקו אי לשיעור יד בעלים או לשיעור יד כהן. מל"מ שם

⁵⁷ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק יא הלכה יז

⁵⁸ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק יא הלכה יז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

קומץ או לבונה⁵⁹ בחוץ חייב, שנאמר (ויקרא יז פסוק ט) וְאֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא יִבְיָאֲנוּ לַעֲשׂוֹת אִתּוֹ לְה' וְגו' כל המתקבל בפנים חייבין עליו בחוץ.

יב. הרי עלי זהב לא יפחות מדינר זהב כסף לא יפחות מדינר כסף נחשת לא יפחות ממעה כסף פירשתי ואיני יודע מה פירשתי יהא מביא עד שיאמר לא לכך נתכוונתי

האומר הרי עלי⁶⁰ מטבע כסף⁶¹ לא יפחות מדינר כסף, מטבע נחשת⁶² לא יפחות ממעה כסף, ובמקום שמשתמשים בפרוטה של כסף די בפרוטה⁶³.

האומר הרי עלי כסף או זהב ולא הזכיר מטבע, יביא לשון של כסף או של זהב, יהיה משקלה עד שיאמר לא לכך נתכוונתי. וי"א שדי בצינורא של כסף או זהב.

וכן אם פירש המשקל ושכח כמה פירש יביא עד שיאמר לא לכך נתכוונתי.

יג. הרי עלי למזבח יביא לבונה שאין לך דבר שקרב לגבי מזבח אלא לבונה פירשתי ואיני יודע מה פירשתי יביא מכל דבר שקרב למזבח

⁵⁹ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק יט הלכה ג

⁶⁰ רמב"ם הלכות ערכין וחרמין פרק ב הלכה ט י

⁶¹ ולא ידעתי למה השמיט רבינו דין האומר עלי מטבע זהב. כס"מ שם.

⁶² ובאומר נחושת סתם לא הביא דברי ראב"י (מנחות ק"ז ע"א), דיביא צינורא כו', ושעמו, דסבר כיון צינורא הוא כלי שרת, וכלי שרת אינן באין רק מתרומת הלישכה, כיון דצורך קרבן נינהו הוא כקרבן, וכאן מיירי באומר הרי עלי לבדק הבית, וכמוש"כ בהלכה י"א. ובריש פרק שני דייני גזירות (כתובות ק"ו ע"ב) בעי אם כלי שרת באין מבדק הבית, יעו"ש, ואף באומר סתם אמרינן לבדק הבית כוון, לכן לא מביא הך דראב"י, ופשוט. או"ש שם

⁶³ תורת הקדשים שם אות ז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

האומר הרי עלי⁶⁴ למזבח יביא קומץ לבונה, שאין לך דבר שקרב כולו למזבח כמות שהוא אלא לבונה⁶⁵.

פירש נדרו ושכה מה פירש יביא מכל דבר שקרב כולו למזבח, לפיכך מביא עולת בהמה פר ושעיר ואיל, ועולת העוף תור ובן יונה, ומנחת נסכים⁶⁶ שלשה מינים היינו שלשה עשרונים ושני עשרונים ועשרון אחד, ולבונה, ויין חצי ההין ושלישית ההין ורביעית ההין, וכן יין בפני עצמו לנדבה חצי ההין ושלישית ההין ורביעית ההין⁶⁷.

על המנחת נסכים ועל הנסכים יתנה: אם עולה נדרתי ה"ז מנחת נסכים ונסכיה, ואם מנחת נסכים ונסכים נדרתי הרי המנחת נסכים ונסכים לנדרי והעולה נדבה. ואם מנחת נסכים לבד נדרתי הרי המנחת נסכים לנדרי והעולה והנסכים נדבה, ואם יין לבד נדרתי הרי יין נדבתי לנדרי והעולה והמנחת נסכים והנסכים נדבה.

⁶⁴ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק מז הלכה יא

⁶⁵ אבל עולה איכא עורה לכהנים ועולת העוף איכא מוראה ונוצה

⁶⁶ דעת מרן צריך מנחת נסכים ונסכים (היינו היין המתנסך) ולבונה ויין בפ"ע לנדבה עיין מל"מ שהעלה דצריך להביא יין לנסכים לעולת בהמה ונסכים בפ"ע לנדבה ולא יוכל להתנות על היין ויאמר אם עולה נדרתי הרי הוא לנסכים ואם לאו יהא היין לנדרי זה אינו יכול דיינ נדבה צריך מלח וביין נסכים אין מעון מלח כדאיתא לעיל פ"ה מהל' איסורי מזבח הי"א יעו"ש לכן צריך להביא יין לנסכים לבד ויין לנדבה לבד אבל מנחת נסכים אינו מעון להביא רק אחת.

⁶⁷ וכתבו התוס' בדר"ה והא איכא וכו' וז"ל וא"ת והאיכא שמן למ"ד בזבחים צ"א ב' דכליל וי"ל כיון דאיכא שמן דאכלי כהנים לא פסיקא ליה ועוד קשה והאיכא עצים דאפילו לרבי דאמר מעון קמיצה הכל קרב כדמפורש לעיל ב' ב' עכ"ל והנה לקמן כתב רבינו בהלכה י"ד דבנודר או נודב שמן דהשאר נאכל לכהנים יעו"ש אמנם מעצים צ"ע לכאורה אמאי לא כתב זה. אבל י"ל בפשיטות כי קושיית התוס' אינה קושייא כ"כ דלרבנן לא מיקרי קרבן גמור. וכן ראיתי שוב להצאן קדשים שם שכ"כ יעו"ש. הר המוריה שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

